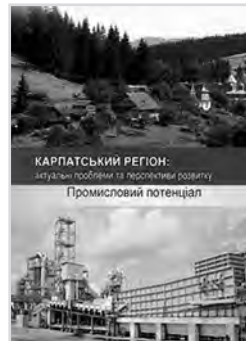
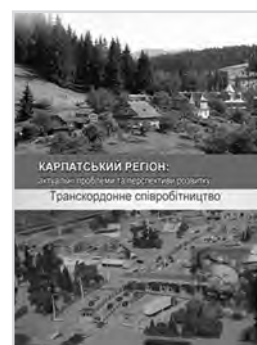

Актуальні проблеми та перспективи розвитку Карпатського регіону

У сучасних умовах проведення децентралізації державного управління та підвищення ролі місцевого самоврядування виникає необхідність у забезпеченні соціальних, економічних, екологічних, гуманітарних та інших позитивних змін у регіонах. Карпатський регіон (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська і Чернівецька області) є важливою складовою господарського комплексу України. Специфічні чинники геополітичного і гео економічного розташування цього регіону якісно відрізняють його від інших регіонів України. Ураховуючи сучасні тенденції внутрішньорегіональної та міжнародної інтеграції України, особливої актуальності набуває потреба в проведенні комплексного дослідження поточних проблемних питань і перспектив розвитку Карпатського регіону.

У цьому контексті особливої уваги заслуговує унікальне у своєму роді 8-ми томне міждисциплінарне наукове видання ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» (*Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку. Монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень ; наук. ред. В. С. Кравців.¹ / Т. 1. Екологічна безпека та природно-ресурсний потенціал; Т. 2. Соціально-демографічний потенціал; Т. 3. Промисловий потенціал; Т. 4. Сільські території; Т. 5. Малі міста; Т. 6. Фінансовий потенціал; Т. 7. Інвестиційна діяльність; Т. 8. Транскордонне співробітництво. – Л., 2013.*), яке присвячене 95-річчю Національної академії наук України. Структура цього видання побудована таким чином, що висвітлює широке коло нагальних проблем розвитку Карпатського регіону. Представлене монографічне дослідження є надзвичайно своєчасним й актуальним.

У першому томі наукового видання (*Екологічна безпека та природно-ресурсний потенціал / відп. ред. В. С. Кравців. – 2013. – 336 с.*) розкриваються вкрай важливі питання шляхів досягнення екологічної безпеки в регіоні та використання природно-ресурсних факторів його сталого розвитку в сучасних умовах. Детально проаналізовано економічні результати використання природно-ресурсного потенціалу регіону за усіма вида-

ми економічної діяльності, які пов'язані з використанням його природних ресурсів, визначено їх значення для формування системи зайнятості місцевого населення. Особливе прикладне значення становить запропонована система стратегічних й операційних цілей та завдань щодо сталого природокористування в регіоні, а також розробка концептуальних основ державної програми сталого розвитку Українських Карпат.

¹ Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку: монографія у 8 томах / НАН України. Інститут регіональних досліджень, наук. ред. В. С. Кравців. – Львів, 2013.

Другий том наукового видання (*Соціально-демографічний потенціал / відп. ред. У. Я. Садова. – 2013. – 454 с.*) висвітлює проблеми міжпоколінних приватних трансфертів, соціально-демографічні аспекти якості життя населення регіону, інфраструктурні передумови його розвитку. Окрім того, проведено ретроспективне дослідження процесів відтворення населення Карпатського регіону, визначено соціально-демографічні переваги, встановлено ключові чинники, які детермінують соціально-демографічний розвиток регіону в поточному й майбутньому періодах. Цінність становлять розроблена концепція соціально-демографічної політики Карпатського регіону України на період до 2030 року та методологічні підходи до моделювання соціально-демографічного розвитку регіону.

У третьому томі наукового видання (*Промисловий потенціал / відп. ред. С. Л. Шульц. – 292 с.*) комплексно досліджено питання модернізації промисловості Карпатського регіону. Було проведено аналіз стану й тенденцій розвитку промисловості регіону в розрізі областей та окремих підприємств, досліджено проблеми інвестиційно-інноваційного забезпечення розвитку промисловості та енергоефективності. Запропоновано концепцію структурно-інноваційної модернізації промисловості регіону. Практичну цінність становлять сформульовані пропозиції щодо покращення інституційного й фінансового забезпечення інноваційної діяльності в регіоні, підвищення ресурсо- й енергоефективності промислового виробництва. Окрім того, запропоновано систему заходів політики модернізації промисловості на рівні держави, регіональному й галузевому рівнях в розрізі стратегічно важливих і проблемних видів промислової діяльності регіону.

Четвертий том наукового видання (*Сільські території / відп. ред. В. В. Борщевський. – 2013. – 344 с.*) присвячений ґрунтовному дослідженню соціально-економічного розвитку сільських територій Карпатського регіону. Вагоме місце в дослідженні виділено прогнозуванню розвитку сільських територій регіону з урахуванням державної економічної та регіональної політики й використанням методів експертних оцінок і математичного моделювання. На цій основі запропоновано комплексний прогноз розвитку сільських територій Карпатського регіону, орієнтований на стратегічну перспективу. Також особливої уваги заслуговує розроблена концепція розвитку сільських територій Карпатського регіону на засадах підвищення їх конкурентоспроможності й інноваційності.

У п'ятому томі наукового видання (*Малі міста / відп. ред. Л. Т. Шевчук. – 2013. – 284 с.*) представлено результати дослідження функціонування та розвитку малих міст Карпатського регіону. Зокрема, розроблено й апробовано методику діагностики проблем соціально-економічного розвитку малих міст, визначено детермінанти модернізації системи управління соціально-економічним розвитком малих міст в умовах інституційних трансформацій. Окрім того, здійснено удосконалення прогнозно-планової та стратегічної документації розвитку малих міст. Встановлено шляхи вдосконалення їх соціально-економічного розвитку. Обґрунтовано антикризові заходи, спрямовані на поліпшення соціально-економічного розвитку малих міст, і розроблено рекомендації щодо активізації їх розвитку в структурі міської мережі регіону із залученням потенціалів середніх і великих міст.

Шостий том видання (*Фінансовий потенціал / відп. ред. І. З. Сторонянська. – 2013. – 300 с.*) розкриває особливості, тенденції та закономірності розвитку фінансів різних секторів економіки Карпатського регіону. Зокрема, у дослідженні проведено поглиблений аналіз бюджетного забезпечення збалансованого роз-

витку регіону. Сформовано концептуальні засади управління кредитним потенціалом регіону та визначено критерії його ефективності. Розроблено пропозиції щодо підвищення дієвості бюджетних механізмів фінансового забезпечення регіонального розвитку, переходу від патерналістської моделі фінансових відносин між центром і регіонами до моделі ендогенного регіонального зростання на основі ефективного використання власної ресурсної бази, суттєвого зниження рівня фінансової централізації в країні й активізації ролі регіонального та місцевого рівнів у системі фінансового забезпечення регіонального розвитку.

У сьомому томі видання (*Інвестиційна діяльність / відп. ред. С. О. Іщук. – 2013. – 204 с.*) наведено результати дослідження інвестиційної діяльності в Карпатському регіоні. Зокрема, запропоновано й апробовано новий методологічний підхід до комплексної оцінки ефективності інвестиційної діяльності в регіоні. Велику цінність становить проведення багатоваріантної оцінки впливу структурних трансформацій на галузево-територіальному рівні на ефективність інвестиційної діяльності в регіоні, за результатами якої побудовано оптимізовану структуру інвестицій в основний капітал областей Карпатського регіону України. Окрім того, обґрунтовано основні напрямки активізації інвестиційної діяльності та важелі підвищення її ефективності. Окреслено перспективи використання інструментарію інвестиційного маркетингу в контексті формування позитивного іміджу Карпатського регіону для потенційних інвесторів.

Восьмий том видання (*Транскордонне співробітництво / відп. ред. Н.А. Мікула – 2013. – 372 с.*) присвячений проблематиці розвитку транскордонного співробітництва та функціонування транскордонних ринків у Карпатському регіоні. Виявлено закономірності й особливості становлення та розвитку інституту транскордонного співробітництва в Карпатському регіоні й можливості співпраці з країнами ЄС. Визначено вплив транскордонного співробітництва на розвиток Карпатського регіону. Представлено класичні та нові форми транскордонного співробітництва в регіоні, які лягли в основу пропозицій щодо розв'язання наявних проблем, викликаних бар'єрами на шляху активізації торговельно-економічного, інвестиційного, інституційного й інших аспектів транскордонного співробітництва в контексті європейської інтеграції України.

Таким чином, представлене ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України» видання є результатом фундаментального, міждисциплінарного, комплексного дослідження, яке містить нові обґрунтовані результати, має вагому теоретичну та прикладну цінність. Запропоновані теоретико-методичні розробки можуть бути покладені в основу формування регіональної політики, прийняття відповідних нормативно-правових і програмних документів. Окрім того, наукове видання розраховане на широке коло читачів (фахівців у сфері регіональної економіки, менеджерів, економістів, працівників науково-дослідних установ, викладачів, аспірантів, студентів), що вказує на його універсальність і затребуваність.

Загалом можна зробити висновок про незаперечну актуальність, унікальність і науково-практичну значимість 8-митомного наукового видання «Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку», яке заслуговує високої державної нагороди.

Б. В. Буркинський,
академік НАН України,
директор Інституту проблем ринку
та економіко-екологічних досліджень
НАН України